

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВѢТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЪ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресъ
в-къ „Добруджа“
ул. „Сердика“, № 3
Годишенъ абонаментъ:
За членове 60 лв.
За нечленове 100 лв.
Обявления
по споразумение
Брой 2 лв.

Редакторъ: М. Бончевъ

Новъ грабежъ

За да спасятъ една частица отъ имотитъ си, българските селяни въ Добруджа раздадоха съ две ръце по всички посоки тлъсти рушвети и хонорари. Машината за провъряване на недвижимата собственост бѣ така нагласена, че българските селяни трѣбваше да минатъ презъ широкитъ прѣсти на редица организирани обирджии, които кървожадно използваха изкустно нагласената формалистика на закона за организирането на Южна Добруджа. Благосъстоятелниятъ селянинъ се обърна на сетень сиромашъ, а последниятъ сиромашъ, които се „загрижиха“ да му „спасяватъ“ имотитъ, станали първи богаташи. И щомъ като нѣкои ромъни си позволиха да нарекатъ този законъ чудовищно грабителски, какво можемъ да кажемъ ние за него?

Но ето, че обирджиитъ се размърдватъ отново.

Николицина народни представители отъ Добруджа поискали напоследъкъ отъ ромънското правителство да даде единъ новъ срокъ, въ който ония добруджански селяни, които, по една или друга причина, не сж подали досега декларациа за установяване правото на собственост върху своитъ имоти, да сторятъ това въ този срокъ.

Още не се знае дали правителството ще вземе подъ внимание това донкъжде справедливо искане на народнитъ представители и дали ще внесе законодателно предложение. Правителството си има, особено напоследъкъ, толкова грижи, че дертътъ на нѣкакви си добруджански българи едва ли ще го трогне.

Обаче, организирани маородери вече сж пристъпили къмъ работа. Тъ сж плъпнали отново по селата и чрезъ заблуденнието, че правителството вече е дало този срокъ и че тѣ единствени могатъ да спасятъ имотитъ на ония, които не сж подали декларациа, подпомогнати отъ организирани на властта, изнудватъ голъми възнаграждения въ пари, полици и въ имоти.

Добруджанските селяни сж подложени на ново ограбване. Ограбване и предъ лицето на прокуроритъ, които въ много случаи дадоха доказателства, че имъ е скъпо спокойствието на тѣзи добри хорища. Ще останатъ ли тѣ хладнокрвни наблюдатели на разбойническитъ похождения на една похотлива и ломбровозна мафия, или ще изправятъ предъ очитъ имъ знака на закона?

Пролътъ иде! Времето на плуга и мотиката! Оставете

Ромънски диверсии противъ България въ Женева

(Писмо до вестника ни отъ Женева, 15 мартъ)

За да узнаемъ по-добре манталитета на нашитъ северни съседи — ромънитъ, не безъ интересъ е да се оповести начина и срѣдствата, съ които съвременнитъ ромънски дипломати се опитаха да ни изложатъ предъ Обществото на Народитъ като размърненъ елементъ на Балканитъ, а същевременно и да оправдатъ терора надъ българскитъ малцинства въ Добруджа и Бесарабия.

По тия съображения, още презъ време на заседанията на финансовата комисия, членовѣтъ на ромънската делегация не престанно търсѣха контактъ съ по-мъродавнитъ фактори на О. на Н., като се мъчеха да ни представятъ като размърненъ елементъ на Балканитъ, който застрашава цѣлокупността на ромънската държава, а главно, новото статусно въ Европа. За тая цель и въ желанието да се гарантира единъ по-голямъ успѣхъ въ това отношение, тѣ се помъчиха да спечелятъ активната намѣса и на сръбската делегация, която да вземе подобно становище и по македонския въпросъ. Първиятъ сръбски делегатъ по волята на providението се разболя, вследствие на което сръбитъ излѣзоха отъ фронта, формиранъ отъ ромънитъ за предприемането на една морална офанзива противъ Доброто име на България, съ което тѣ се ползува предъ всички членове на Съвета и финансовата комисия.

Въ това отношение ромънскитъ дипломати не се задоволиха само съ словесна агитация, защото по едно време започнаха да разпространяватъ едно послане — на френски и английски езикъ, написана въ твърде смѣшенъ и глупавъ стилъ и приподписано отъ г. Н. Петреско-Комнень, понастоящемъ новоназначенъ ромънски пълномощенъ министъръ въ Берлинъ. Като по-важни и съществени „документи“ въпросното досие съдържа една карта на България съ старитъ граници, на която сж изрисувани три ръце, отъ които се вижда какъ бѣхме ограбени въ тъмната епоха, когато своеволно се сключваха „мирни договори“, когато България бѣше изолирана отъ свѣта и когато ромънската дипломация си разиграваше коня, както знае и намѣри за добре. Като второ „доказателство“ е посочена една фотография на единъ степенъ календаръ, който изобразява какъ единъ змей минава Дунава и какъ единъ селянинъ му разчеква челюститъ на Добруджанския брѣгъ, съ което се идеализира Тутраканската епопея, когато действително змеятъ бѣ съкрушенъ и ненаститиятъ му апетитъ задоволенъ.

Най-възмутителна въ случая е фалшификацията на г. Комнень, който, като превежда думитъ „Братя, време е дошло да си диримъ нашитъ права, нека го послушаме и се покажемъ предъ свѣта народъ достоенъ за борба. На оржие, мими брата, за вѣра и независимост... и да си добиемъ народнитъ правдини и човѣшки свободи“, не съобщава, че тѣ произлизатъ изъ прокламацията на Ст. Караджа, за да се добие впечатлението, че тая текстъ се отнася не за миналото, а за днешното положение на работитъ въ Добруджа, където, споредъ болната фантазия на г. Комнень, се готви едва ли не нова европейска война.

Третиятъ „най силень“ аргументъ е една пощенска карта, нарисувана отъ единъ гимназистъ, на която у насъ никой не обърща внимание и на която графически сж изобразени териториитъ, които ни ограбиха нашитъ съседи. Къмъ тая пасквиль е приложенъ и единъ списъкъ

на мира добруджанския селянинъ. Ще му стига това, дето ще върви съ увиснала глава по браздитъ и ще реди черна пѣсенъ за неволя и мъжа.

за раздаването на суми съ цель за „разбуитуването“ на населението въ Добруджа, въ размѣръ на 64.000 книжни лева, съ което се прави алюзия, че и заемътъ може да отиде за тая цель. Цѣлиятъ комплектъ отъ долни лъжи и измислици сж допълва съ три карти, въ които се посочва организационната дейность и начина, по който ще се освободи Добруджа отъ ромънското владичество. Тукъ тамъ на картата сж посочени и множество „терористически“ центрове съ цель да се оправдае терорътъ на малцинствата въ Добруджа, които се явява като последиствие не на политиката на ромънското правителство, а резултатъ на въоръжената акция, която се да се оправдае предъ вѣшния свѣтъ терорътъ и клането надъ мирното българско население, като това отъ рода на насапницата при Старо и Ново село.

По всички изглежда, че така скроената инсинуация противъ България г. Петреско-Комнень е използвалъ предъ своето началство, за да бжде повишенъ и да получи поста пълномощенъ министъръ въ Берлинъ. Въ случая той поставя личнитъ си интереси по-високо отъ тия на ромънската държава, която повече отъ всѣки другъ пѣтъ има интересъ да живѣе въ най-мирнолюбиви отношения съ всичкитъ си съседи, а не съ памфлети да разлюта още незарасталитъ дълбоки рани на България, причинени и отъ несправедливитъ мирни договори. Дипломатитъ въ Берлинъ г. Петреско-Комнень, единственото достоинство на които е да държатъ лалтото на своя шефъ г. Тигулеску, да му отварятъ вратата на автомобила и да изпълняватъ редъ други функции отъ такъвъ характеръ, съ подобна дипломатическа дейность раздухватъ още повече огъня на враждата и умразата между двата съседни народа, които ичатъ всичкиятъ интересъ да живѣятъ въ добри съседски отношения.

Въпросното изложение за мими комитаджийски нападения, подрепяни и насърдавани отъ ромънското правителство, е отправено до членовѣтъ на съвета съ сигнатура С. 39/1928.1.

Желателно е добруджанската организация, а така също и дружеството за Обществото на Народитъ да направятъ единъ обстоенъ отговоръ на тази недостойна клевета съ цель да се изложи Доброто име на България предъ чуждия свѣтъ.

Д-ръ Н. Христовъ

Честна обноса

Докато нѣколко отъ ромънскитъ вестници отбелѣзваха съ не твърде похвални думи станалитъ въ България тържества по случай праздника „Освобождението на България“, професоръ Йорга е публикувалъ уводната статия въ в. „Нямуль Ромънескъ“ въ която, като хвали българитъ за тѣхния патриотизмъ между другото казва:

„Въ България цѣлиятъ народъ бѣ призованъ на тържественото и патриотическо праздението. Царъ Борисъ е миналъ предъ тия борци отъ българската легия, доживѣли до тоя денъ и е изразилъ подъ шума на сжщото знаме, благословено въ Плогешъ въ присѣствието на Великия Князь Николай, признателността на отечеството, докато у насъ никой не помисли за славнитъ наши старци, които, четейки вестницитъ съ вѣчната паметъ, проливаха по сълза отъ очитъ си. На първи пѣтъ отъ отъвѣдния брѣгъ на Дунава ни идва единъ урокъ за патриотизмъ. И за нещастие, не ще бжде и проследниятъ“.

Проф. Йорга е писалъ честно.

Засрамете се!

Силистренскитъ в. „Новъ гласъ“ справедливо се е отдалъ да брани интереситъ на добруджанскитъ селяни срещу хайдушкитъ обори на разни безчовѣчни личности, които използватъ неопредѣленото положение на поземелната собственост въ Добруджа.

Въ броя си № 39 „Новъ гласъ“ пише:

„Въ брой 36 ние нададохме вѣкъ, апелирахме къмъ изнемошялата селска класа, която отъ редъ години служи като прицелна точка, единъ неизчерпаемъ изворъ на обирание и кощунство отъ страна на една класа дърмоеди, които посреда бѣль денъ, предъ лицето на властта, кроятъ, инсцениратъ скандални афери, явяватъ се предъ нея дори съ неществуващи закони и я обиратъ по най-безсраменъ начинъ: глашатаи, кметъ, преторъ и т. н. — това сж двигателнитъ помощници на тая плеяда дърмоуди и обирници, — сж въ пълна услуга на тия, що обраха наивното население. Още когато подушихме тая срамна афера — искахме да я хванемъ на самото мѣсто на престѣплението. Властта взема актъ отъ нашия позвъвъ.“

Г-нъ префектътъ се огнесе къмъ редакцията ни за факти. Редакцията ни изпълни своя дългъ, като предаде цѣль списъкъ на селата и жертвитъ, където мафията е минала и хората, които е вплела въ своята мрежа. Сега не минава денъ редакцията ни да не се пѣли съ селени — турци и българи. Жертвитъ търсятъ спасение. Дали сж хората полици и треперятъ предъ мисълта, че утре, може би, портарелтъ ще имъ задигне котлитъ.

Подадени сж тѣжби до паркета, до префекта и отъ две седмици никаква реакция, никакви мѣрки. Мисли ли властта да мушамализира и тая скандална афера? Ще оставятъ ли това явно обирничество да се потуши, когато цѣлото общество знае, че стотици жертви сж обрани — дали сж хората пей отъ 100—500 лей за всѣка декларация, а за остатъка сж подписали полици.

Ние публично сезираме, паркета да хване тая мафия за яката и я постави на мѣстото и, давае ходъ на всички ония тѣжби, които се подадоха до сега. Нека паркетътъ вземе бележитъ отъ долнитъ факти и постави всѣкиго на мѣстото; нека тури рѣка на съхранителитъ на полицитъ преди да изчезнатъ — а тия, що си послужиха съ тая афера — тия господа адвокати, за срамъ на цѣлото съсловие, нека не ги пощади, а ги изправи предъ правосъдието. Нека отговорятъ за позора, който лепнаха на своитъ другари и на цѣлото баро.“

По-нататъкъ „Новъ гласъ“ насочва прокурора къмъ данни и факти, като дава цѣль списъкъ на селата и селяни, които сж изнудени немилостиво. И свършва:

„Ние изнасяме само за горнитъ села. Ще чакаме резултатитъ и ако властта не вземе ефикасни мѣрки — ние заявяваме, че ще поставимъ въпроса малко по-инакъ.“

Ние чакаме още санкции, искаме да видимъ властта ще тури ли рѣка на тия мафиоти или ще ги пощади. А къмъ мѣстното адвокатско баро отправяме публично запитаване — ще толерира ли още тоя скандалъ или?...

Ние бихме желали, щото „Новъ гласъ“ да не пожали българитъ адвокати, ако такива сж намѣсени въ тия срамни деяния, като имъ обнародва имената.

Въ България по работа

Не е възмутен „Дрептата“, отъ обстоятелството, че калиакренският префект дръзнал да хаби бензина на държавата, или да издава по свои смѣтки паспорти на разни дезертъори, ами го яде злобата поради факта, че единъ ромънски префект е дръзнал да вземе въ автомобила си единъ пжтникъ българинъ!

Този в къ „Дрептата“ пише подъ горното заглавие: „Отъ нѣколко дена автомобилътъ на калиакренския префект се намира въ Варна. Досега (отъ тогава сж 5 дни) той не се е завърналъ. Автомобилътъ замина въ България, имайки за пжтникъ единъ господинъ, Пенчо Дончевъ, домашенъ приятелъ на префекта Войнеску. Какво търси въ Варна автомобилътъ на окръжното управление на Калиакра — е дългъ на г. Дука да знае“. Което можемъ да прибавимъ за сведение по поводъ на това посещение на ромънския автомобилъ въ Варна, е подробността, че българските власти сж арестували въ Варна единъ войникъ, Лейбовичъ, дезертъоръ отъ ромънската армия, заловенъ тамъ съ паспортъ, издаденъ съсемъ редовно отъ префекта Войнеску. Тоестъ: военитѣ в л а с т и преследватъ Лейбовичъ като дезертъоръ, а префектътъ [Войнеску му издава паспортъ да мине границата. Чувате ли, г. Дука? Ние искаме една анкета“.

Ужъ все за сближение говорятъ, пакъ се сърдятъ, когато единъ ромънинъ и единъ българинъ седнали въ автомобилъ единъ до другъ! А що се касае до исканата отъ вестника анкета, тя трѣбва да се даде! Въпросътъ е много важенъ! Виждь, ако се иска анкета за нѣкакви кланета, напримеръ, да рече при Старо-село, Казимиръ или другаде, нѣма защо да се дава! Тия сж дребни въпросчета!

Така се брани граница!

На ромънско-унгарската граница пегима жители на Берекбошормени събирали съчки, когато изведнѣжъ забелязали да се приближаватъ ромънскитѣ погранични пазачи, които стреляли въ въздуха. Опасявайки се да не бждатъ бити, тѣ избѣгли. Тогава ромънската погранична стража устроила една сжичинска хайка, опитвайки се да заобиколи бѣглецитѣ. Единъ отъ последнитѣ на име Сигизмундъ Тьорьокъ, баща на две деца, който искалъ да избѣгне преследването, преминалъ границата, следъ което билъ раненъ тежко отъ единъ ромънски куршумъ. Другъ единъ, 20-годишенъ младежъ, на име Коза, се скрилъ въ хрстлацитѣ, но билъ откритъ и арестуванъ. И двамата били заведени подъ стража въ Нагиварадъ, където Тьорьокъ починалъ отъ ранитѣ си. Другитѣ трима бѣгълци сж били преследвани съ пушечни изстрели, даже когато сж минали на унгарска територия.

Востинитѣ искатъ да се сткрне анкета по този случай, за да се установятъ отговорноститѣ, тѣй като е недопустимо, щото унгарски поданици да ставатъ жертва на своеволни постѣпки отъ страна на ромънската погранична стража.

Какъ пъкъ тия унгарци не сж имали въ ржцетѣ си поне нѣкоя ямзалия пушка! Иди тогава, че търси ромънски войникъ за илачъ!

Недостойни

Разбираме добре следнитѣ думи на единъ кореспондентъ на в. „Добруджа Жуна“ (Кюстенджа):

„Миналата сжбота се отпразнива съ следващата церемония въ цѣла България 50 годишнината отъ освобождението ѝ. Цѣлиятъ печатъ изказа своята почитъ и признателностъ на „Освободителя“. Нарочно следихъ българскитѣ вестници, и отъ три: „Демократически Сговоръ“, „Слово“ и „Независимостъ“, въ които се възхваляватъ и поменаватъ рускитѣ и български войски, никжде не видѣхъ нито дума за хилядитѣ ромънски войници, паднали убити въ България за нейното освобождение. Безспорно не статитѣ, помѣствани въ вестницитѣ, освещаватъ историческата истина, обаче, тази истина не трѣбва да се признава само въ известни обстоятелства и като протоколно задължение, а винаги и особено при случая, съ който се занимава. Защото, казвайки си единъ другимо истината, даже неприятна да е, ще можемъ да осигуримъ онѣя добри условия за съседство, които биха могли да гарантиратъ и напредька на дветѣ държави и преуспѣването на цѣлия свѣтъ“.

Цѣлиятъ български народъ питае религиозна почитъ къмъ тия хиляди ромънски войници, паднали за освобождението на България. Нека да бжде позволено на българския народъ да не смушава покоя имъ, когато ще трѣбва да сравни тѣхнитѣ дѣла съ тѣзи на потомцитѣ имъ презъ тия 50 години.

Маниу говори

Шефътъ на най-силната опозиционна партия въ Ромъния, въ отгворъ на декларациитѣ на министър-председателя г. Винтала Братияну, е далъ интервю на в. „Кувинтулъ“, въ което, между другото, казва: „Намираме се предъ правителствена криза, може би още латентна въ настоящия моментъ, но която ще стане явна и остра въ най-близко време. Правителството на г. Винтила Братияну трѣбва да се оттегли незабавно, не само защото присѣтствието му е предизвикателство къмъ народа, не само защото явнитѣ интереси на страната искатъ презъ юнската сесия на О. Н. страната ни да се яви съ парламентъ, произлѣзълъ отъ волята на народа и съ едно правителство популярно и съ политически авторитетъ“. Г. Маниу е потвърдилъ приговоренитѣ, които се правятъ за свикването на голѣмо събрание въ Алба-Юлия на 23 априлъ. Между друго това събрание ще се занимае и съ слагането на мандатитѣ отъ страна на народнитѣ представители националь-царанисти, тѣй като „истинскитѣ избраници на народа, заявилъ г. Маниу, нѣма какво да търсятъ въ тоя парламентъ“. Накрай г. Маниу е изказалъ твърдото решение на националь-царанистката партия да продължи борбата си.

Изселване насила

(Изъ в. „Новъ гласъ“ — Силистра)

с. Вискьой

„Това село е кацнало на едно високо плато, обградено съ хубави гори и пасбища, по които нѣкога пасѣха вакли стада. Прочуто бѣ нѣкога съ своитѣ чобани, които доставяха хубаво сирене и др. млѣчни продукти, вълна и агнета. Името на бай Марко ще се носи за дълго време отъ поколение на поколѣние. И кой не знае името на бай Марко въ цѣлия Делиорманъ, кой тутраканецъ не е носилъ каче да му го напѣлни съ сирене, кой не е вкусилъ отъ неговото тулумско? Цвѣтущото нѣкогашно село Вискьой, днесъ е пепелище въ сравнение съ миналото, — днесъ е нустошъ, селото днесъ е почти изпразнено — и не минава день нови и нови фактори да не се явятъ, които по единъ искусственъ начинъ подбуждатъ къмъ изселване. Писали сме и другъ пътъ, че дограничитѣ села масово напуцатъ своитѣ огнища и процентътъ на изселването вмѣсто да намалява, той се усилява. Тоя фактъ циклопитъ отъ „Cuvantul“ и др. памфлети може да ги радва — ала не тѣй гледаме ние на тоя фактъ. Преди седмийца се явява една делегация селяни отъ село Попина предъ министра г. Дука — оплакали се тѣ противъ особенитѣ отношения на консилиерата и явнитѣ намѣрения на последната да се оголи населението. И въ успокоенията, които е далъ г-нь Министра, е казалъ буквално: „Ние не искаме хората да се изселватъ, намъ ни трѣбватъ работни ржце“.

Ала цѣлата политика се свежда къмъ една целъ — да се направи невъзможнъ живота на мѣстното население, да се принуди то да напустне огнището си и се изсели. Селото Вискьой е изселено почти наполовинъ“.

Нѣма време за чакане

Подъ това заглавие в. „Адеверуль“ пише: „Удобниятъ моментъ на смѣната на режима, споредъ схващанията на регентството, изглежда, че е онѣя, въ който напрежението между дветѣ партии ще спадне до минимумъ, когато прелаването на правителството би се извършило съ спокойствие, като една съвършено проста формалностъ. Г. Винтила Братияну трѣбва да забере, че неговото оттегляне отъ управлението незабавно, е една държавна необходимостъ и че неговиятъ жестъ, направенъ на време, може да бжде считанъ като услуга, направена на държавата и ще бжде, може би, единственото добро отъ дългата му политическа карьера, съ която можеше да се гордѣе. А ако той се заинати, поставяйки по-горе отъ интереситѣ на държавата престижа на либералната партия, както и своя личенъ престижъ, регентството ще трѣбва да сумѣе да изпълни своя дългъ. Ромъния минава тежки моменти, а онѣя, които иматъ реалната отговорностъ, не трѣбва да се замотватъ въ заплегенитѣ нишки на разсѣдениията на сегашния и рѣ-председател“.

Нѣщо важно!

Нѣколко първенци ромъни, живущи въ Добричъ, взели инициативата да се подери на ромънската армия единъ аеропланъ, който да носи името на града. Образованъ е комитетъ, начело съ префекта, полковникъ Стратила, началникъ на гарнизона, който е започналъ да събира суми.

Разбира се, сумитѣ ще се събиратъ само доброволно...

Пучеря челолюбивъ

Добруджа жуна съобщава: „Днесъ можемъ да направимъ констатацията, че последствията отъ нашата кампания се проявиха. Както съобщиха вестницитѣ, челолюбивиятъ г. Ташку Пучеря, народенъ представителъ отъ Дуро-сторъ, е поискалъ и получилъ оземляването съ по 10 хектара земя чиновнитѣ отъ Силистра и окръгъ. Отъ друга страна, каварненскиятъ землед. съветъ е поискалъ отъ чиновнитѣ отъ тая областъ да представятъ документи, че не сж оземлявани другаде. Тоя решение ще се разпростре върху цѣлия окръгъ“.

Кажете, за Бога, отъ де взема Пучеря тази земя, която тѣй щедро раздава?

ЗЕМЯТА НИ

Всички редовни учители-ромъни въ Силистренски окръгъ били вече оземлени съ по 10 хектара земя.

По този случай една група отъ 150 души учители дали банкетъ на заслужилитѣ въ това велико дѣло личности. Държали се тостове за онѣя, които допринесли за осществяване на това патриотично дѣло, особено за г. Настя, директоръ на касата за оземляване и Ташку Пучеря, народенъ представителъ и голѣмъ доброжелателъ на българитѣ въ Добруджа!

Отъ де се взеха тия хиляди хектари земя? Къмъ селянитѣ ли да отправимъ този въпросъ, или къмъ тебе, Ташку Пучеря, за когото добруджанската земя е толкова мила, та би я раздалъ и на дявола, стига да не е въ ржцетѣ на добруджанския българинъ?

Дайте и на даскалицитѣ, дайте на всѣки проидоха, ако щете!

Тя поне по мостъ не може да се пренесе!

Другитѣ малцинства

Неотдавна между Полша и Германия възникнаха остри недоразумения, въ свързка съ изключителнитѣ мѣрки, които полското правителство бѣ взело по отношение германскитѣ малцинства въ Горна-Силезия.

Последнитѣ сведения гласятъ, че вреждата между дветѣ правителства не само че се прекратила, но дадено било право на германцитѣ свободно да вършатъ своята народностна пропаганда въ Горна-Силезия.

Така постѣпватъ културнитѣ страни.

Желѣзница

Маскоро щѣли да започнатъ работитѣ по продължаването на желѣзопжтната линия отъ Бабадагъ до Тулча. Строежътъ щѣлъ да почне едновременно отъ Тулча и Бабадагъ, за да се привърши въ най-скоро време.

Печатница С. М. Стайковъ, — София

ФЕЙЛЕТОНЪ

Безъ граница

Ти миналъ ли си поне еднажъ презъ село Ангелово, тамъ, въ рглинката, дето се пресичатъ дветѣ бѣли добруджански шосета, по които по рано всѣки день минаваха стотици пѣстри каруци съ дрънкаливи стоманени дингилъи? Не си, зеръ! Тогава нищо не знаешъ! Тогава ти хаберъ нѣмашъ какви хубави моми има въ това село и какви бабаджани ергени!

Знаешъ ли, братко, че най-хубавиятъ ергенъ бѣше Богданъ, а най-хубавата мома — Еленка? Отъ де ще знаещъ, като не си минавалъ презъ Ангелово?

Богдана го взеха ромънитѣ лани войникъ. Взеха и всичкитѣ му акрани. Дадоха имъ дрехи, дадоха имъ пушки.

То сякашъ, че ги облѣкоха не съ дрехи, а съ таралежени кожи! Бодатъ,

казватъ, не се търпятъ! Трѣбва да се хвърлятъ!...

И всѣка вечеръ акранитѣ си шушукатъ: — Хайде да ги хвърлимъ и духъ да ни нѣма! Само пушкитѣ можемъ да земемъ. Санкимъ, знаемъ ли, могатъ да потрѣбватъ единъ день!

Харно, ама Еленка? ...

А ужъ нѣщо като годѣжъ ще става съ нея и Богдана!

Една вечеръ работата напече. Извадиха новобранцитѣ „кожитѣ“ да гонятъ и ги караха по селото да стрелятъ. Така ли? Нѣма да стреляме!

И акранитѣ хвърлиха нея вечеръ дрехитѣ, хванаха пжтеката и хайде отсамъ!

Това хубаво, но Богдановото сърдце

миръ нѣмаше! Не може, братя, безъ Еленка да се живѣе, разберете! Такъвъ животъ не е животъ!

И Богданъ се моли:

— Петре, Иване, Драгане — елате съ мене, границата да минемъ още тази вечеръ и да докараме Еленка. Приятелли ли сте ми?

— Еха, то се знае. За тебе главитѣ си харизаме! Но почакай. Тая вечеръ не, утре вечеръ не — чакъ въ сжбота. Тогава на твоё разположение сме — води ни! Че безъ тебе смѣемъ ли границата да минемъ?

Доиде сжбота. Богданъ дума:

— Ще трѣгваме ли?

— Знаещъ, тази вечеръ у Петрови единъ годѣжъ има да направимъ, та утре — може. На годѣжа и ти трѣбва да бждешъ — така иска годѣницата. Познава те, кани те!

Заведоха вечерята Богдана у Петрови. Много луди млади се събрали! Смѣятъ се, веселятъ се и все него гледатъ.

— Ти седни тука, Богдане, на годѣника на мѣстото. Като доиде годѣникитѣ, ти ще станешъ. Годѣницата е хе въ онази стая. Като вземемъ да пѣемъ, ти ще влѣзе.

Взеха да пѣятъ. Вратата се отвори.

Бледа, като варъ, нагиздена като годѣница, на вратата се показа сама Еленка. Тя се олюлъ, прималѣ и почена да падне.

Богданъ си разтърка очитѣ. Снъ ли бѣше? Той скочи, хвърли се и хвана Еленка. Тя комай припадна въ пригърнитѣ му.

Тая дяволна му я направиха акранитѣ. Тия, харамитѣ, дето ужъ безъ него границата не могатъ да минатъ!

Това бѣше лани.

Сегга Еленка такво щуро юначе е родила, че май скоро ще иска въ Ангелово да отиде, мома да си залюби...

Странджата

Единъ празникъ за Добруджа

Юбилеятъ на Х. Стефановъ

На 25 т. м. двама заслужили синове на България — единиятъ Хараламби Стефановъ, нашиятъ председателъ на И. К. и другиятъ Д. Чолаковъ — отпразнуваха голѣмия свой празникъ на 35 годишна деятелностъ по ведомството на М-вото на просвѣтата.

Преди обѣда на този днѣ се даде тържествено утро въ Народния театъръ, при приключването на което достойно бѣха поздравени отъ Софийския граждански хоръ съ „Приветъ, труженици, приветъ дейци достойни, съ свѣтнали чела!“

Въ три и половина часа следъ обѣдъ салонътъ на училището „Тодоръ Минковъ“ е пълнъ съ народъ — главно учители и учители и после добруджанци. Тукъ сж множество официални лица, главно по ведомството на М-вото на Народната просвѣта.

Сцената е декорирана съ зеленина. Юбилейното тържество се откри отъ г. Несторовъ, главенъ градски училищенъ инспекторъ.

Следъ хубавитъ встъпнителни думи, г. Несторовъ очерта биографитъ на двамата юбиляри.

Хараламби Стефановъ презъ 1898 г. е издържалъ държавния си изпитъ за редовенъ гимназиаленъ учителъ, веднага следъ това билъ премѣстенъ въ Силистренската педагогическа гимназия.

Тукъ вече настѣпва новъ фазисъ въ живота на Х. Стефановъ. Въ Силистра той прекарва най-хубавитъ години на своя животъ, намира дружелюбна срѣда, привързва се къмъ новия за него край и съ голѣмо усърдие и любовъ се отдава на работа. Общественията му дейностъ продължава съ сѣщия темпъ и тукъ той основава известната на всички юнашка организация „Доростолени юнакъ“ и става главниятъ виновникъ да се свикватъ юнашкитъ събори отъ всички крайдунавски градове. А тия събори навремето си изиграха голѣма роль за насаждаване националенъ духъ и съзнание.

Широката педагогична и обществена дейностъ издигатъ Х. Стефанова твърде много. Той спечелва име и обществено положение и скоро става помощникъ на директора. Презъ 1906 г. той билъ назначенъ и д. директоръ на педагогическото училище, а малко покъсно и титуляръ.

Х. Стефановъ е платилъ своята данъ и като български войнъ. Презъ Балканската война постѣпва като редникъ отъ 44 допълняющъ полкъ отъ IV преславска дивизия и взема участие въ всички походи. Следъ падането на гр. Одринъ той заболява, поради което трѣбвало да се върне въ Силистра. Съ неговото завръщане, обаче, настѣпва и първата окупация отъ Ромъния—на 28.VI. 1913 г. Представителитъ на официалнитъ власти забвватъ.

Само училищнитъ власти оставатъ, аа да водятъ борба за запазване на българщината. И действително, учителитъ успѣватъ въ тая си борба. Първоначалното българско училище било запазено още при първата окупация. Още на следната година следъ окупацията, за да париратъ българския духъ, ромънитъ откриватъ ромънски лицей, но тѣ оставатъ излѣгани въ своитъ наредби: всички български младежи, заедно съ учителитъ си, съ себоотрицание и героично се отзоваватъ въ Русе (1913 — 1914 уч. год.); на следната година се основава Силистренскиятъ пансионъ въ Свищова, покъсно — въ Ловечъ, а най-после българската гимназия се открива наново въ Силистра.

На 1924 год. той се установява училищенъ инспекторъ по прогимназитъ въ София и тукъ приключва 35-годишната си училищна дейностъ.

Приветствията

Отъ страна на министерството на Народното просвѣщение говори гнъ Несторовъ.

Между другото той каза: „Вие мислѣхте, обичахте и служехте само на народа, обществото и държавата. За това тѣ днесъ, като ви желаятъ здраве, бодростъ, сила и дълги още дни, ви приветствуватъ сърдечно и искрено. Малкъ изразъ на тия пожелания имате въ лицето на

дарътъ на Н. Величество,

който награждава г. Х. Стефановъ съ воененъ орденъ „Св. Александъръ“ IV-a степенъ, а г. Чолаковъ съ орденъ „Св. Александъръ“ V степенъ. А г. министърътъ на просвѣтата ви подарява по 5000 лв.

Следъ г. Несторовъ, въ продължение на около 2 часа юбиларитъ приемаха поздравления, адреси и подаръци отъ разни корпорации и частни лица.

Гнъ Люб. Бобевски поднесе приветствията и дара на Софийското училищно настоятелство съ хубави, топли думи.

Отъ името на Младенския Червенъ Кръсть приветствува г. Лафчиевъ, който надари Х. Стефановъ, заради негови заслуги къмъ дѣлото на Червенъ Кръсть, съ I знакъ на отличие.

По редъ поднесоха следъ това поздравитъ си Софийската окръжна училищна инспекция, Класниятъ учителски съюзъ за чийто лозунгъ — обединение на всички учители—Хар. Стефановъ е работилъ, и „Трѣти звезди“. Последното сдружение бѣше организирано специално за юбилея и се състоеше нанстина отъ три „звезди“ — трима съученици на Х. Стефановъ: бившиятъ министъръ Мушановъ, арк. Козаровъ и проф. д-ръ Стаматовъ, и тримата вече бѣловласи.

Г. Койчевъ поднесе поздравленията на Съюза на прогимназиалнитъ учители.

Г. Мл. Панчевъ — на старитъ учители, пенсионери, който между другото каза: — Не се радвамъ, искрено казано — на вашя 35-годишенъ юбилей, защото той мѣ подсъща, че идвате въ нашата срѣда, при насъ (г. Мл. Панчевъ е съ доста напреднала възраст, полупрегърбенъ вече). Той припомни за епохата на Тъмното робство, когато не е имало подобни училища, салони, музика и пр. и когато учителътъ е билъ цѣлъ мѣччиенъ. Учителитъ и ученицитъ при столичнитъ основни училища и прогимназии поднесоха приветствията си чрезъ г. г. Радуилски, Ил. Петровъ, Цветкова, Близнаковъ и др.

— Добруджанци днесъ сж подъ робство, каза с. Ил. Петровъ. Но живѣе Бога на българската житница: въ гърдите на многобройнитъ ваши възпитаници отъ Добруджа тупчатъ български сърдѣца. А не е далечъ денътъ, когато тѣ ще намѣрятъ модуса да скъсатъ робскитъ вериги и да изгрѣ слънцето на свободата!

Поздравления поднесоха още: Карнъ, батската просвѣтно-благотворителна дружба, Софийското учителско дружество чрезъ г. Веселиновъ, германското училище въ столицата чрезъ д-ръ Дъневъ, нѣмското католическо училище чрезъ сестра Христина, чехословакото училище, американската детска градина, чрезъ мисъ Хаскелъ, Дирекцията на пощитъ и телеграфитъ, Тракийската организация, руското училище и рускитъ емигранти, еврейскитъ училища, арменското училищно настоятелство, представителитъ на което изтъкна, че може би България е единствената страна, гдето има най-голъма толерантностъ спрямо малцинствата, а особено що се отнася до тѣхнитъ училища, и Пловдивския учителски институтъ.

Всичкитъ оратори изтъкнаха заслугитъ на Стефановъ къмъ Добруджа, къмъ която изказаха най-вѣрни чувства.

Приветствията на добруджанци

Последни излѣзоха да поздравятъ своя вожда и учителъ представителитъ на добруджанската емиграция.

Гнъ Д. Симеоновъ го поздрави отъ името на Изпълнителния комитетъ. — Вие, г. Стефановъ, всѣкога сте давали примѣръ на себоотрицание и доблестно служене на родината. Уви, днесъ знамето на Добруджа е покрито съ трауръ, но все пакъ то се вѣе гордо и високо и цѣлокупната добруджанска емиграция твърдо вѣрва, че имайки въ срѣдата си вожда като Васъ, ще дочака деня, когато вие още пощастливъ ще можете да празнувате следуюция си юбилей въ свободната родина!

Г-жи Иванка Кольсвска и М. Райчева поднесоха поздравленията на Дамския добруджански комитетъ: „Вашиятъ тихъ и упоритъ трудъ ще ни бжде рѣководно начало при отстояване на добруджанската кауза. Добруджанската майка трѣбва сърдечно да изкаже благодарността си тукъ, че вие сте единъ отъ главнитъ виновници, за да добие нейниятъ синъ знания, възпитание и любовъ къмъ родното огнище. И сърдечнитъ поздрав, които женитъ добруджанки сега ви поднасятъ тукъ, нека ви дадатъ още по-голъма енергия, за да работите все тѣй упорито за дѣлото на Добруджа!

Г. П. Пейчевъ поднесе поздравленията на Софийското дружество „Добруджа“. М е ж д у другото, той каза: — „Азъ мисля но се преинасамъ преди около 10 години въ Силистренската гимназия, когато вие творѣхте и създавахте любещи просвѣтата и родината си членове. Но Вашата заслуга къмъ младата генерация би била твърде малка, ако се състоеше само въ това. Вие бѣхте главниятъ виновникъ за основаването на Добруджанския пансионъ въ Свищова, Ловечъ, Русе и после — Силистра. Вашитъ назидателни думи за свобода, за тържеството на правдата сж се внедрили дълбоко въ душитъ на добруджанскитъ синове. Тѣ ще окрилятъ прокуденитъ добруджанци въ тѣхната вѣра за близката свобода на родния край, когато — дай Боже — ще излѣземъ тамъ, въ Силистра, да ви поздравимъ по случай 50 годишния юбилей!“

Добруджанската младежъ поздрави юбиляра чрезъ г. Д. Ганевъ: — „Добруджанската младежъ се чувствува щастлива да поднесе своитъ топли чувства на признателностъ заради Вашата дейностъ като учителъ и вожда на добруджанскитъ младежи. Двадесетгодишната Ви просвѣтна дейностъ въ Добруджа е насадила въ душитъ на добруджанскитъ младежи полезния навикъ да се трудятъ, да учатъ и да любятъ родния си кжтъ. Затова добруджанската младежъ твърдо вѣрва, че очерна днесъ Добруджа, кждето е насоченъ и Вашиятъ и нашиятъ умъ, скоро пакъ ще ни приютит, но вече като свободна!“

Г. П. Господиновъ поздрави юбиляра отъ името на Варненската добруджанска емиграция. — „Ние чухме Вашя животъ, видѣхме, че всѣка негова страница представлява будилникъ, камбана, която е будила народния умъ. Въ Вашето лице ние виждаме човѣкъ, въ когото е вълотено рѣдко себоотрицание и предаеностъ къмъ едно велико дѣло. Въ Ваше лице ние виждаме добруджански борець, зарѣянъ нанстина далечъ отъ родния край, но не престаналъ да ратува за неговото освобождение.“

Поднесе поздравленията си и представителъ на ученицитъ-пансионери на г. Стефановъ — г. Борисъ Добревъ. — „Въ тоя свѣтълъ и тържественъ за Васъ денъ, Вашитъ бивши ученици-пансионери не могатъ да не изкажатъ своитъ чувства на почитъ и благодарностъ спрямо Васъ. За никого не е тайна, че вие действително много допринесохте, че едно внушително число млади добруджански синове да продължатъ образованието си, да запазятъ своя националенъ обликъ отъ ромънски посѣгателства. Тая високоблагородна задача вие изпълнихте съ достойнство. Затова винаги ще имате признателността на Вашитъ бивши пансионери. Дерзайте!

Следва реда на г. Айдемирски: — „Старий мой учителю! Пратеникъ току-що е пристигналъ отъ Русе. Той Ви носи два подарѣжа и сърдцата на хиляди ваши почитатели. Група бивши Ваши ученици сж се прислонили въ Русе, вѣрвайки, че, близо до границата, по-добре ще служать на любовта къмъ родината си, която вие сте насадили въ сърдцата имъ. Тѣ Ви изпращатъ този часовникъ. Погледнете стрелкитъ му! Тѣ сочатъ дванадесетия часъ. Не искатъ ли да кажатъ Вашитъ ученици, че приближава да удари дванадесетия часъ на тѣхнитъ очаквания? Вижте тая статуя, емблема на Победата. Тя Ви се изпраща отъ русенското д-во „Добруджа“, което е стражътъ на добруджанството съ своитъ хиляди вѣрни членове. Тѣ вѣрватъ, че емблемата на Победата скоро ще се омултови и вие, прибрали отново около себе си легионитъ на Вашитъ ученици, ще ги водите отъ победа къмъ победа, чрезъ просвѣта и култура, къмъ благоденствието на свободна българска Добруджа!“

Следъ всичко това, Хар. Стефановъ, видимо развълнуванъ, благодари за неочакванитъ за него адмирации, които му се указаха и следъ това направи разходка изъ миналото си на просвѣтенъ деятель и скромно обществовъ ратникъ. Той заяви, че има въ себе си още енергия, за да продължи усилията си еднакво въ просвѣтното дѣло на България и въ добруджанското движение. Той обича Добруджа и нейнитъ чада, тѣ му сж много мили, защото 20 години е работилъ особено срѣдъ добруджанската младежъ, за която е жертвовалъ най-голъмата частъ отъ моралния си капиталъ. Той заключи: — Народъ, който има младежъ като добруджанската, която ме съпжтствуваше и тогава и сега въ трудната бор-

ба, той има право да чака свѣтла бждинна. И мога да декларирамъ: — днесъ разбрахъ, че не съмъ живѣлъ и работилъ напрасно.“

Презъ този днѣ се получиха за юбиляра множество телеграми отъ добруджанци — колективно и лично.

На кратко тѣ говорятъ: Отъ с. Бръшлякъ, русенско, пожелаватъ на стари години да [забие знамето на просвѣтата въ Добруджа.

Настрадайнското д-во изказва дълбока вѣра, че юбиларътъ ще доживѣе свободата на родния край.

Търновското д-во изказва надеждата, че той още дълги години ще служи асѣтѣй вѣрно както на просвѣтното дѣло, тѣй и на свещената добруджанска кауза.

Шуменското д-во е увѣрено, че г. Стефановъ ще доживѣе крайната цель чрезъ създаване единадушне и мощенъ духъ въ редоветъ на организираниитъ добруджанци.

Добруджанецътъ Симеоновъ телеграфира отъ Бѣла Слатина: 35 години сж цѣла история, огледано за Васъ, Развсайте Вашата скромностъ и дигнете гордо челото днесъ, когато всички Ви гледатъ съ уважение.

Дружеството въ Пльвенеъ желае на юбиляра да бжде първия директоръ на педагогическото у-ще въ Силистра.

Д-вото въ с. Хърсово, кеманларско, е изпратило на юбиляра единъ хубавъ, дебелъ бастунъ — добруджанско издѣлие—съ благопожелание да го носи въ Златна Добруджа.

Членътъ отъ Висшия добруджански съветъ Георги Георгиевъ отъ с. Каракоджаларъ, балбунарско, вижда да витаетъ навсѣкде просвѣтното име на юбиляра.

Балбунарското д-во пожелала на юбиляра дългоденствие. „Най-голъмата награда за единъ общественикъ, се казва понататѣкъ въ телеграмата му, е да доживѣе деня на своитъ върховни усилия — своя юбилейенъ празникъ.“

Трогателенъ е поздравъ и на Е. Джумайското д-во, въ който юбиларътъ се приветствува най-сърдечно.

Отъ Кеманларъ сърадатъ преданията къмъ добруджанското дѣло председателъ на И. К., а Енибалабанларското д-во му изпраща 150 лв. като изразъ на своята любовъ и благодарностъ.

Заветското добруджанско д-во поздравява юбиляра и му подарява 350 лв., като молитсува Всевишня да го дари съ дългъ животъ.

Отъ Кошарна и Стамболово, русенско, 55 добруджански семейства изказватъ своята вѣра въ деня на свободата и подаряватъ на юбиляра 200 лв.

Учителю сжпли, телеграфиратъ отъ Пловдивъ, честитъ ти юбилейенъ днѣ! Синовеътъ на поробена Добруджа сж ти признателни!“

Група ученици отъ Стражица сърдечно приветствуватъ юбиляра, а отъ Бургазъ му пожелаватъ да завърши просвѣтната си дейностъ въ българска Силистра.

Крумъ Тополски отъ Пльвенеъ сърава „водителя на прокуденитъ чада отъ златна Добруджа“.

Варненското д-во най-възторжено поздравява юбиляра, като му пожелала да живѣе още дълги години въ свободна Добруджа.

Композиторътъ на „Добруджански край“ Ал. Кръстевъ поздравява учителя и бореца за народни правдини.

Аг. Костовъ отъ Варна приветствува юбиляра, сжщо и Ц. Хаджиевъ, помиметъ на града.

Отъ Русе и отъ Бургазъ нѣколко добруджански семейства пожелаватъ на „сжплия и милъ Хар. Стефановъ честитъ и радостенъ животъ“, сжщо и отъ Кричимъ.

Вълчидзлското д-во поднася на юбиляра поздравления и благопожелания.

Отъ Юнузларъ се присъединяватъ къмъ общия поздравъ на всички добруджанци, а Рѣховското д-во телеграфира: „Дигаите високо факела на добруджанската борба!“

Здраве и бодростъ за бждащата дейностъ пожелаватъ на юбиляра и отъ Каракоджилоръ.

Визинското д-во съ извънредно трогателенъ адресъ призовава въ лицето на „всеобщо любимия председателъ на И. К.“, цѣлата добруджанска емиграция на борба за свободата на Добруджа, като сърава юбиляра най-дружески.

Едно смѣло малцинство води всѣкога едно боязливо и нерешително мнозинство.

Дѣдо попъ стриже

Вземаме съкратено отъ в. „Новъ Гласъ“ (Силистра):
„Яви се днесъ въ редакцията ни жителътъ отъ Висклой Стефанъ Николовъ и ни описа следното: + „Имамъ синъ, който миналата година бѣше ученикъ. Идва при менъ погьтъ (ромънскиятъ б. р.) който е и даскалъ, 40 дена преди Георгьовденъ и ми предложи, че ще освободи детето отъ училище, за да му пасе стадото (дѣдо попъ вече ималъ и друго стадо освенъ християнското, 70-80 овци) и до Димитровденъ ще му заплаща по 200 лей месечно и облъкло. Доиде Димитровденъ, но попчето, изглежда, че е навикналъ само да стриже стадото, но не и да плаща — до сега хака на детето не заплатилъ, макаръ и нѣколко пжти да му е понскана сумата.“

Преди седмица Стефанъ Николовъ срещалъ попа и настоялъ да изплати борча. Попа му лепналъ нѣколко шамара и между другото заявилъ:

„Азъ изпратихъ половината село въ България и тебъ ще изпратя“.

Но тукъ не свършва. Попчето имало нужда отъ едно багълаче и си избори способъ да си го наваби. Стефанъ Николовъ има синъ бѣваринъ. Повиква погьтъ Коля, така се казва, при себе си и го набѣждава че кралъ дърва отъ училището и го заплаща, че ще го изпрати въ затвора. Пуца Коля на мира, но малко следъ това изпраща приятеля си Н. Димовъ при бѣвара — Коля, който му заявилъ, че погьтъ ще прикрие тая работа, ако му направи едно багълаче отъ 100 литри. Коля му заявилъ, че той е беденъ и не може да прави подаръци.

Тогава докарватъ Коля въ секцията и го набѣватъ, за да признае, че е кралъ дърва.

Следъ едно съвѣщание между попа и шефа — явява се последниятъ при затворника и му съобщилъ решението на попа: „Свободенъ си, но ти дава срокъ 4 часа да мислиши и опредѣлиши колко хиляди лей ще дадешъ на попа да те прости, ако нѣмашъ пари може и полица да дадешъ. Пустнали човѣка да мисли. Заключениеята? Нека властитѣ си ги направятъ“.

Страшно е това

Преди време ромънитѣ бѣха прибѣгнали до едно подло сръдство за изселване на българитѣ отъ Бесарабия и Добруджа: — тѣ ги изпращаха въ Бразилия подъ предлогъ, че тамъ по рѣкитѣ тече медъ и масло. Малцина добруджанци се подадоха на тази уловка, но хиляди бесарабци заминаха. Тѣзи хора бѣха обречени на явна гибелъ. Отъ Бразилия ги върнаха и тѣ днесъ сж се прѣснали по всички посоки на свѣта, гинещи като презрѣни нещастници.

Самъ проф. Йорга е видѣлъ отломъци отъ тѣхъ въ Испания и Португалия. Тѣ сж плакали предъ него и сж прохлинали Ромъния.

Проф. Йорга прави апелъ да бждатъ прибрали всички подобни нещастници.

Вѣрва ли нѣкой, че жестока Ромъния ще стори това?

Дребни новини

— Преди поробването на южна Добруджа въ Добричъ имаше две женски дружества. По инициативата на група млади студентки въ скоро време щѣло да се възобнови старото женско д-во „Майчина грижа“.
— Въ „сп. „Поле“ (Добричъ) четемъ: „Силистренци сж образували дамска секция къмъ българското общество и проявяватъ завидна культурна дейность“.

— Силистренскиятъ префектъ билъ посетилъ нѣколко добруджански села, за да проучель болкитѣ на населението.

— Въ бесарабското село Дунариени, нѣкога с. Задунайка, училището, въ което Хр. Ботйовъ е училъ, било още запазено, само че изоставено и запустѣло.

На 16 мартъ се е поминалъ въ Добричъ видниятъ и уважаванъ отъ всички граждани Ангелъ Калчевъ. Пролетнитѣ постѣви въ Добрички огржгъ сж замръзнали въ голѣмата си частъ.

Изъ хубавитѣ книги

Още отъ книгата на проф. г. П. Мутафчиевъ „Българи и ромъни въ историята на Дунавскитѣ земи“:

„Но „доказателство“, че въ земитѣ на началната българска държава живѣли ромъни“, — Йорга намира и друго мѣсто. Византийскиятъ лѣтописецъ Теофанъ съобщава, че въ войната срещу Византия презъ 763 год. българскиятъ ханъ Телець водилъ въ армията си и 20 хиляди съюзници „измежду околнитѣ племена“. Между тѣхъ, вади заклочението си Йорга, „се намирали, безъ съмнение, аvari отъ заддунавскитѣ земи, а също и ромъни“. Нещастие е, че желанието на влашкия историкъ да търси свои сънародници изъ Мизия или съседнитѣ ѳ земи и тука го е подвело да вземе за действителность това, което е плодъ на собствената му фантазия. За сжщта българо-византийска война дава сведения и византийскиятъ лѣтописецъ патриархъ Никифоръ — съвременикъ на Теофана и черпилъ своитѣ сведения въ случая отъ единъ и сжщъ източникъ съ него. Никифоръ разказва, че „Телець излъзълъ, като ималъ за съюзници голѣмо количество славяни“. Оказва се, прочее, че тѣй бързо откритьтѣ отъ влашкия ученъ ромъни въ войската на българския господаръ не сж били друго, освенъ славяни.

Ако Йорга напълно безпристрастно би искалъ да издири какъвъ е билъ етническиятъ съставъ на старата българска държава, той наистина не би ималъ друго по добро сръдство отъ това, да подложи на внимателенъ разборъ известията на тогавашнитѣ автори или изобщо писменитѣ паметници, които се отнасятъ къмъ тая епоха. Но едно подобно изследване, за жалостъ, далечъ не би могло да послужи за целитѣ на неговата панромънска теория. Сжщиятъ патриархъ Никифоръ разказва, напр., че когато прабългаритѣ на Испериха взели земята между Дунава и Балкана, тѣ подчинили мѣстнитѣ славянски племена, като заповѣдали на едни отъ тѣхъ да пазятъ границитѣ откъмъ аваритѣ, а на други — тия къмъ ромейтѣ. Отъ Теофана, който разказва за сжщитѣ събития, научаваме още, че въ тия земи, заети първоначално отъ прабългаритѣ, т. е. въ *Днешна Добруджа* (к. н.) и източна България живѣли седемъ славянски племена. Нѣколко години по-късно войската, която Тервелъ водилъ къмъ Цариградъ, за да възстанови на престолъ Юстинианъ II, се състояла отъ *прабългари и славяни*, двата етнически елемента, върху които се крепѣше тогава държавата и отъ чието сливане се създаде българската народность. На свѣтитѣ пирове, съобщава по-нататкъ Теофанъ, Крумъ канлилъ славянскиятъ князъ да пиятъ отъ облозания съ сребро черепъ на Никифора. Нигде, не само въ приведенитѣ случаи, но гдето и да било изъ страницитѣ на византийскитѣ автори отъ тая епоха за ромъни или романи въ България не може да бжде намѣрено какъвто и да било указание. Навсѣкжде се говори само за българи и славяни. *Биха ли пропуснали тия автори да спомнатъ нѣщо и за ромънско население, ако таково действително се е намирало тамъ?* (к. н.)

И за най-обикновенитѣ непредвзетъ умъ би трѣбвало да бжде напълно ясно, че ромънско население презъ епохата следъ VII в. не би могло да живѣе въ Мизия, безъ за него *при даденитѣ условия* да се запази какъто и да било литературенъ поменъ. Ако за власи тамъ по това време не се говори, то значи, че такива не е имало.“

Съюзенъ животъ

— На 29 февруарий т. г. добруджанскитѣ бѣжанци отъ селата Капуджи-махле, Гюкче-Дюлюкъ, Хамбарлъкъ и Кара-Ягачъ, провадийско, сж основали ново просвѣтно-благотворително д-во „Добруджа“ съ седалище Капуджи махле и сж и з б р а л и настоятелство: председателъ М. Димитровъ, под-председателъ Г. Калчевъ секретаръ касиеръ Юр. Коевъ. Контролна комисиия П. Димитровъ и П. Станчевъ.

— На 24.1. ново дружество сж основали бѣжанцитѣ въ с. Кошарна и Стамболово, съ седалище Кошарна, Балбунарско. Новото настоятелство и м а с ъ с т а в ъ: председателъ Д. Пеевъ, подпредседателъ Н. Данковъ, секретаръ-касиеръ

К. Христовъ, съветници П. Ст. Калчевъ, К. Хубановъ, П. Ишевъ и Р. Симеоновъ. Контролна комисиия: Председателъ, Н. Йовковъ, членове Йови Йовчевъ и Д. Йорд. Ковачевъ.

На новитѣ дружества се пожелава най-преданна и ползотворна освободителна деятельность.

— На 1 априлъ Софийското д-во „Добруджа“ произведе изборъ за настоятелство. Състезаваха се две листи: първата, на чело съ г. г. Ангелъ Стояновъ и Асенъ Господиновъ и втората — съ г. г. Д-ръ П. Вичевъ и Ив. Георгиевъ.

Изборътъ продължи до 1:30 ч. следъ обѣдъ. Изборната комисиия къмъ 2 часа състави протокола, споредъ който за избрани членове на настоятелството се провъзгласиха: Ангелъ Стояновъ, Асенъ Господиновъ, Д-ръ Василь Мановъ, Георги Казанджиевъ, Пѣйчо Пѣйчевъ, Атанасъ Янковъ и Димитръ Ганевъ.

Отъ избранитѣ само г. Димитръ Ганевъ е отъ листата на г. Д-ръ П. Вичевъ.

За членове на контролната комисиия се избраха: Добрн Симеоновъ, Александръ Миневъ и Б. Унгаровъ.

Хроника

Г-нь Хараламби Стефановъ, председателъ на ИК, отъ душа благодарни на всички добруджанци, които почетоха юбилея му съ изпратенитѣ поздравления и подаръци.

Голѣма благодарность изказва и ИК къмъ всички дружества и отдѣлни добруджанци, които поздравиха неговия председателъ по случай 35 годишния му юбилей като учител и общественикъ.

Важно. Отъ 1 априлъ канцеларията на ИК се премѣсти на ул. „Сердика“ № 3. Всичко, отасящо се до него и до вестника да се изпраща на този адрасъ.

Между Ромъния и Гърция е подписанъ договоръ за ненападение и арбитражъ, който много щѣлъ да помогне за мира на балканитѣ чрезъ миролюбивото разрешение на всички въпроси между тия две държави. Чрезъ него Ромъния се приближавала до икономически излазъ въ Солунъ. Договорътъ е сключенъ за 10 години. Можемъ вече да спимъ рахатъ цѣли десетъ години, защото мирътъ на балканитѣ е осигуренъ.

Чиновницитѣ въ Добруджа, споредъ ромънско схващане, се намирали въ много лошо материално положение, защото досега не били оземлени. Дадената имъ подъ аренда земя отъ по 5 хектара не можела никакъ да ги удовлетвори. Затова било нужно да имъ се дадатъ голѣми пространства отъ огромнитѣ такива, които държавата експроприрала.

А че защо да не имъ се дадатъ? Ромънскитѣ чиновници нагробиха толкова пари, та като имъ дадатъ голѣми земи, ето ти ги цѣли мушиери съ чифлици и плантации!

Председателътъ на ИК — г. Хар. Стефановъ — отъ нѣколко дни пребивава въ Варна. На пжтъ за София, той ще се отбие въ Провадия, Шуменъ и Ески Джумая.

Кюстенджанскиятъ в-къ „Добруджа Жуна“ повдига отново въпроса за преговоритѣ между България и Ромъния и казва, че ако прѣчкитѣ сж отъ ромънска страна трѣбва да се премахнатъ часъ по-скоро, още повече, че великодушнито е дългъ на победителя и за да се осигури по такъвъ начинъ нормално отношение поне съ южнитѣ сѣседи, за да не се повтори грѣшката, сторена съ Германия, чиито предложения за приятелство били отхвърлени предъ 4 години, за да я моли сега Ромъния.

Излизанитѣ въ Добруджа български вестници сж подложени на строга и шедра цензура, макаръ че въ Ромъния по законъ не е въведена никаква цензура надъ печатнитѣ издания. Българскитѣ вестници се подлагатъ на две цензури — административна и военна.

Отъ Кюстенджа се съобщава че тамъ скоро щѣлъ да пристигне парахода „Букурещъ“, който щѣлъ да докара нови сто семейства цин-

цари отъ Солунъ. Тѣ щѣли да бждатъ настанени въ Силистренско и Добричко.

Отъ 11 февруарий до 21 мартъ т. г. въ Добричъ сж регистрирани 132 раждания, 102 смъртни случаи, 26 сватби и 3 развода.

Въ Варна е основанъ борчески отрядъ при младежката добруджанска група. Огрядътъ е нареченъ „Млада Добруджа“ Той се радва на високото съзнание на своитѣ членове, на редъ, иерархия, другарска самопожертвувателность и желѣзна дисциплина. Всички членове на „Млада Добруджа“ знаятъ добре, че освобождението на поробената родина ще бжде дѣло на младитѣ добруджанци.

Борческиятъ отрядъ е успѣлъ да се прояви досега нѣколко пжти блѣскаво. Той е направилъ отлично впечатление както на добруджанската емиграция, така и на варненското гражданство.

Сърдечно желаемъ успѣхъ на „Млада Добруджа“ и я поздравяваме съ нейния призивъ:

— Бждете готови за Добруджа!

Вмѣсто злободневка

Неволнишка сждба...

Праздници приближаватъ. А ти си навѣсилъ вежди. Пакъ старата ли скръбъ скимти въ душата ти?

Виждамъ те улисанъ и скръбенъ. Въ селото и въ града — ти си все сжщиятъ!

Пиша ти набърже.

Много ми е мжчно. Хората и тукъ, както навсѣкжде по земята, сж зли и подли.

Кръстосвамъ шумнитѣ улици на голѣмия градъ, пѣя си пѣсничкитѣ, които научихъ отъ добрия Калю и мисля... мисля за васъ, мои другари по сждба.

Нуждата ме прогони тукъ. Но сърцето ми е съ васъ. Много студено е въ голѣмия градъ. Мъглитъ на зимата развѣватъ още парцалитѣ си знамена. А нашата зима е дълга...

Зная: пролѣтътъ ще се усмихне на другитѣ. Но ние пакъ ще зъзнемъ.

Много осиротѣха днитѣ ни. Умрѣла ли е любовта въ сърцата на хората? Тежи ни сякашъ проклятие. Цѣль животъ викрушкитѣ на сждбата се гавриха съ насъ. Кжде не ни полилѣха тѣ?

О, ти пакъ орешъ нивата. И тжжшишъ зъ равна Добруджа и за топлия скутъ на порутената бащина стрѣха. Сѣй, братко мой! Не гледай начумереното небе. Слънцето отново ще те цѣлуне радостно и весело.

Помнишъ ли приказката?

— Следъ деветтѣ гладни години, ще настанатъ деветъ сити!

— Уморенъ съмъ...

— Уморенъ! Кжде е меча ти, братко? Ти се бори само за къшей хлѣбъ и... плачешъ. Днесъ ти си войникъ, апостолъ на поруганата правда. Преклони се предъ почерненото знаме и трѣгни. Цѣлуни земята, нашата родна земя. И засаѣти съ любовта си.

— Дѣвницата ми отмаля... Нѣкога бѣхъ пиянъ отъ надежди, а днесъ... днесъ въ душата ми е пустошь.

— Защото си нѣмалъ вѣрата, голѣмата вѣра! Ти цѣль животъ си се надѣвалъ. А Господъ дава, но въ кошарата не вкарва. Вѣрвай, твърдо вѣрвай въ своитѣ поукани ржце. Вѣрата е сила. И свирепо, жестоко и неотстъпно се бори. Лозето не иска молчтва, а мотика. Не виждашъ ли: всичко се бори, всичко се организира.

— Готовъ съмъ!

Така свършва приказката. Но азъ поставямъ точка. И казвамъ: Нека любовта къмъ Добруджа ни даде крила. Волята за борба ще спои дѣсницитѣ ни. А вѣрата, като стихия, ще помете похитителитѣ на нашата свобода.

И ще си замине робската ношъ, Сърцата ни ще горятъ като лампади. Капки кръвъ ще бележатъ победоносния друмъ.

Победа, победа!

Розмаренъ